

(Kázání: Luděk Rejchrt, přednesl: Ondřej Bláha)

Koloským 2, 12–17

Milí bratři a sestry,

Pavlův list Koloským obsahuje řadu témat; pro nás bude dnes zajímavé téma zvyků a obyčejů, které tamní křesťané zachovávali, či naopak byli kritizováni za to, že je nezachovávají. Stravovací předpisy, svátky, slavnosti, ale také jakýsi akt zasvěcení či snad sebezasvěcení, který byl spojen s pokořováním sebe samého. Kdo ví, jak to vypadalo...

Nám dnes nepůjde o rozbor ani těch konkrétních náboženských projevů, které zmiňuje apoštol Pavel, ani toho, jak se konkrétně projevuje náboženství dnes mezi námi. Či přesněji – o tohle půjde až v jakési pomyslné „druhé řadě“. Spolu s Pavlem totiž musíme vyzdvihnout to, co těmto projevům předchází. Proti těmto lidským pokusům, proti těmto sebelépe míněným projevům naší náboženskosti: proti tomu Pavel postavil v tomto listu Krista, který je nejen hlavou církve, ale který je také Pánem vesmíru, Pánem stvoření. Tento Pán se k nám sklonil a jedinou lidskou aktivitou, o které Pavel hovoří, je tu křest a víra. „S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni a spolu s ním také vzkříšeni vírou v Boha, jenž ho svou mocí vzkřísil z mrtvých.“ Křest jako znamení smrti, pohřbu, konce – a víra jako znamení vzkříšení, nového začátku.

Stále ale Pavel zdůrazňuje, že i toto je Boží dílo. Že tu nejde o to, že **my** jsme se nechali pokřtít a **my** jsme uvěřili. Nemůžeme Pánu Bohu předhazovat ani svůj křest, ani svoji víru s tím, že jsme splnili všechno potřebné a Pánu Bohu už nezbyvá, než nás se vši parádou přivést do nebe. Ne proto, že by snad na našem křtu či naší víře bylo něco špatně. Bůh se totiž o to, abychom se dostali do nebe, postaral dávno před naším křtem a před naší vírou. Ještě jsme, cituji, „byli mrtvi ve svých vinách a duchovně neobřezáni“, když se k nám sklonil v Ježíši Kristu a když „nás probudil k životu spolu s Kristem a všechny viny nám odpustil“. K tomu došlo na Golgátě nějaké dva tisíce let před naším narozením. Nemáme tedy vůbec nic, co bychom mohli Pánu Bohu nabídnout jako svoji zásluhu.

Jsme stále u samého jádra Pavlovy zvěsti o spasení z Boží milosti. V prvních křesťanských sborech, právě tak jako dnes, je potřeba tuto zvěst připomínat. Lidé se skutečně nemění a pokus o „náboženský handl“ se vrací znovu a znovu. Stále se vrací představa Pána Boha jakožto obchodníka, který zvažuje naše hříchy a naše zásluhy a podle toho tu posílá lidi do nebe a tu do pekla. A tím se také stále vrací hlubokomyslné rozborů toho, co se smí a co se nesmí, abychom byli správní křesťané. Zase se nám tu vrací nějaké moderní obdoby těch 613 příkazů a zákazů Tóry, jak je spočetla a rozpracovala rabínská teologie: seznamy věcí povolených a nepovolených, přikázaných a zakázaných, doporučovaných a zavrhaných. A někde na pozadí dřímá právě ta kupecká představa, že nás podle toho bude jednou Pán Bůh soudit. Přijďme na poslední soud a Pán Bůh vezme předlouhý seznam všeho toho, co viděl v našem životě, vezme pero a začne srovnávat plusy a mínusy. Bdělým okem nestranného soudce porovná a proškrtá to, co se na obou stranách pomyslné osy kladných a záporných hodnot vyvažuje a obojí škrtne. Nevrátil (mínus) knížku do knihovny, ale (plus) přispíval na tiskovou misii. Srovnáno. (mínus) Jako kluk střelil prakem sousedova psa, ale (plus) dával sýkorkám lůž! Srovnáno. A ať zůstaneme na rovině zřetelněji náboženské: Tahal se (mínus) se po hospodách, ale (plus) chodil v neděli do kostela a ve středu na biblickou hodinu. Srovnáno. (mínus) Byl pyšný, ale (plus) věděl to o sobě, uložil si dokonce speciální půst a nikdy to

nikomu neřekl. Srovnáno. (–) Spal s holkou před svatbou, ale (+) nepřestal ji milovat, zůstal jí věrný a ruku v ruce spolu vychovali svoje děti. Srovnáno.

Na konci tohoto morálně-matematického procesu se pak ukáže, čeho bylo na začátku víc. Pánu Bohu zbude v ruce buď papír se seznamem skutků dobrých, nebo papír se seznamem skutků zlých. Jinak řečeno – buď mu zůstane v ruce naše vstupenka do ráje, anebo dlužní úpis, jehož ustanovení svědčí proti nám a na základě tohoto dokumentu nás pošle do pekla. Jenže první, co mě a nejspíš i vás v této souvislosti napadne je, že toho zlého v našem životě je přece jen dost a dost. Nejspíš víc, než toho dobrého. A že se to mizerně poměřuje i podle našich lidských měřítek. Nažraná sýkorka a kňučící pes... dohadujte se, jestli je to srovnatelné.

Skutečně nedělní kostel a středeční biblická smázne opilecké flámování ve zbytku týdne? Farář, když jde do kostela, tak jde vlastně do práce, ale tak jako tak – pro faráře i pro kohokoliv dalšího platí, že chodí, a chodíme, do kostela kvůli sobě, kvůli vlastnímu duchovnímu růstu, kvůli společenství křesťanů. Má naše chození do kostela nějaký význam pro Pána Boha? To, že tu jsme, to by mělo být normální, protože to sami potřebujeme. Jsme tedy na té pomyslné ose tak říkajíc „na nule“. Můžeme si z toho dělat nějakou zásluhu? Proč by to mělo být „plusové“? Co má Pán Bůh z toho, že tu jsme? Můžeme tím Pánu Bohu něco nabídnout? – Těžko, protože nebe i země jsou díla jeho rukou, a máme-li v tomto světě nějakou moc, pak jen proto, že **on** nám ji dává! Vládneme v tomto světě, protože nám Pán Bůh svěřil vládu nad tím, co je jeho, nad dílem svých rukou.

Výsledkem kupeckého vynulování našich zásluh a dluhů nemůže být nic jiného, než těžká převaha záporných bodů. Nic jiného, než ten dlužní úpis, co svědčí proti nám. Proto je v pravdě evangelium, tedy „radostná zvěst“, to Pavlovo rozpoznání, že Pán Bůh s námi tímto způsobem nejedná. Nekšeftuje s našimi hříchy a dobrými skutky. Ví, že tudy cesta nevede. Na to nás zná moc dobře. My známe Pána Boha někdo pět let, někdo deset, někdo padesát, šedesát... Nás Pán Bůh zná již od stvoření světa. Nic mu není tajno, ba dříve, než pomyslíme slovo na jazyk vzítí a než co začneme konat, již on to ráčí mítí ve své povědomosti, jak se zpívá v jedné naší písni. Kdysi před potopou Pán Bůh litoval, že učinil člověka, protože lidská zlovůle se rozmnožila a „každý výtvar lidské mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý“, jak se píše v knize Genesis. Ale po potopě se rozhodl, že touto formou se lidstvo ke zlepšení nedostane. Zlikvidovat všechno, co je zlé, to je řešení rychlé a jednoduché. Pán Bůh takové řešení propříště zavrhl – a řekl bych, že to je jeden z hlavních důvodů, proč tenhle příběh v Bibli máme. Abychom věděli, že Pán Bůh s námi chce mít trpělivost a že s námi to chce zkoušet po dobrém. Tak Pán Bůh vzal ten dlužní úpis, který svědčil proti nám a na základě kterého by měla přijít zase jen další potopa světa a zničil ho. Zrušil jeho platnost.

„Zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž“, čteme. Všechny mocnosti tohoto světa tak byly poraženy. To jsou prazvláštní věty... Určitě je za nimi představa Mojžíšova Zákona, protože to je nejzřetelnější vyjádření toho, že si zasloužíme trest. To je ten nejsrozumitelnější „dlužní úpis“, tedy seznam toho, co jsme měli konat a nekonali a za co by nás měla čekat smrt, kterou ale na sebe vzal Ježíš Nazaretský. Tresty za nedodržování Mojžíšových předpisů nám tedy nehrozí, tento trest na sebe vzal Pán Ježíš.

Je toho ale víc v tomto světě, co si nárokuje naši poslušnost a hrozí přísnými tresty. „Mocnosti a síly“, o kterých Pavel mluví – to jsou pro nás všemožná další nařízení a řády, kterými spoutáváme křesťanskou svobodu. Jistě v dobrém úmyslu! Jde přece o to, dostat se do nebe! Je potřeba zachovávat určitá pravidla, podmínky, zásady a řády abychom se do toho

nebe dostali!? Ne, není. Nic takového podmínka naší spásy není. Tenhle a jakýkoliv další seznam „musíš a nesmíš“ končí na Golgatě. Tohle všechno jsou mocnosti a síly, které byly na Golgatě poraženy a odzbrojeny. Tak jako před námi neotvírají bránu do nebe dobré skutky, ale ruka Pána Ježíše, tak tuhle bránu, kterou Pán Ježíš otevřel, tu bránu špatné skutky nezavřou.

Nemají sílu zavřít před námi bránu do nebe. Nikdo nemá právo nás odsuzovat za to, co konáme či nekonáme, protože naše konání je jen stínem budoucích věcí, jak čteme u apoštola Pavla, ale pravá skutečnost je Kristus.

Musíme se snažit být co neblíže Kristu. Kdosi řekl, že křesťanství má blíž k mystice, než k etice. Křesťanství má opravdu blíž k jakémusi tajemnému prožitku, než k seznamu toho, co má a co se nemá dělat. To je správný postřeh! V křesťanství jde o vztah k Bohu, o život v Boží blízkosti. Jak se to projeví v praxi, to je věc zajímavá, ale až druhotná.

Co se stane, když ji dáme na první místo? Když místo hledání Pána Boha a jeho vůle, místo modliteb a meditací, místo četby Bible začneme řešit, jak má vypadat křesťanský život, co se smí a co se nesmí? – To se nám sem jen zadními vrátky vloudilo už zmiňované farizejské zákonictví. Oni to ti farizejové nemysleli špatně! Vždyť všechno to vnější náboženské jednání koneckonců ukazuje (jako ten stín) k samotnému Bohu. Dějiny ale ukázaly, že tohle je slepá cesta. Že to nekonečné zaobírání se „stínem“ nakonec vede k zapomenutí na toho, kdo ten stín vrhá. Namísto živého Boha zůstane mrtvá litera. Z víry, z živého vztahu k živému Bohu se stane mrtvý seznam příkazů a zákazů, který víc ublíží, než prospěje.

Právě ten křest je jen stínem budoucích věcí. Křest jenom ukazuje k čemusi mnohem vznešenějšímu, totiž k samotnému Pánu Bohu a k jeho moci, která se nenechá omezovat naším lidským rozumem a pochopením. Hledejme tedy samotného Pána Boha. Hledejme, jak on sám působí v tomto světě a nalezneme všechno, co potřebujeme k dobrému životu. Zkoumejme, jak on v tomto světě vládne, kraluje a v poslušnosti jeho vládě pak budeme žít tak, jak si on přeje.

Lidé kolem si možná budou říkat, že žijeme podivně, nepochopitelně. Možná provokativně, protože svobodný život vždycky provokuje, i dnes. Ale budeme žít podle Boží vůle. Takovému životu Pán Bůh žehná.

Amen.